

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Postilla super Osee, Iohel, Amos, Abidiam, Ionam,
Micheam, Abacuk, Sophoniam, Aggeum, Zachariam,
Malachiam, Thobiam, Baruch cum epistola Ieremie,
Iudith, Machbeorum I. II, libros Sapiente, ...**

Nicolaus <de Lyra>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Postilla super Malachiam

[urn:nbn:de:bsz:31-87081](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-87081)

Incipit postilla super malachiam
prophetam capitulum primum

Omnis verbi hic incipit propheta
malachie et dividit in duas
partes scilicet in prophetiam et tractatum
qui incipit a **Dilexi** prima
parte describitur in potestate officii
prophandi sicut malachie cu dicit
Omnis verbi dicitur officium denuncian-
di vni dmi officium dicitur in po-
testate dicitur amicus eius in quez mo-
do loquedi quo scriptum est vni prophete
ostenditur cui vni huius sit
dominandum ad dicitur ad aserit per
reditum em captiuitatis babilonice
quo tpe prophetauit malachias iustus
rediens nome aserit obtinuit quia
captiuitas decem tribue non redijt

2o non sentitur quia ex nomine tu
di **Qui in au malachie i qm**
malachiam malachias aut inter-
pretat angelus dmi Ex hoc aut
dyunt aliqui qd fuit angelus in cor-
pe assumpto Alii us qd fuit esdras
serba seducta no hnt auctoritate ex
scriptura qd dicit cad facultate contem-
nitur qua pbantur **Dilexi uos**
Hic incipit tractatus Circa quem
frondi qd principalis intentio prophete
fuit denunciat qd aduersa ut diffusius
dicitur fuit in principio genie Et id
malachias pmo arguit multiplex
peccatu pti 2o denunciat aduersu
qo cao iij quia penitentia de peccatis
e dispositio ad receptione redemptois
qm qd dicit math iij Penitentia agi-
te appropinquabit em regnum edois
pma diuiditur in tres quia pmo propheta
arguit sacerdotes et pti conuicti
2o magis diuisim i filius 3o
rem conuictim i Numquid arguitur
pmo arguit omnes simul de ingra-
titudine imperpna di dicit **Dilexi**
i uos et hoc in gratitudo patet ex
responsione pti cu dicit in quo dilexi
asti nos quasi dicant non apparet
erga nos tua dilectio specialis pre-
cedas Sed hoc responsio tamqua
falsa concluditur ad subditur in pa-
sona dei **Nonne frater erat esau**
iacob qd dicit sic quia sunt filij e-
iusdem patris et matris ut patet gn
exo **Dilexi iacob dando ei ben-**
edictione paternam et hereditatis q
missione que tunc dicitur orant

tur patris primogenitus. Quia autem
odio habui denegando ista pater tu ta-
ma est primogenitus. Ut patet genes
xxv et xxvi. Hoc autem dilectio iacob et
odium iesau sunt signa electionis et re-
probationis eterne. Et sic allegat apostolus
Rom ix ca. et in hoc apparuit dei di-
lectio specialis ad iulianum apostolus qui de-
scendit de iacob et nomine alio dictus
est iulianus genes xxxii. Quod ostendit
specialis dilectio ad iulianum et odium ad iulianum
descendere ab iesau per effectum. Et
posuit montes eius et terram iesau mo-
tiosam per nabuchodonosor regem
et hereditatem eius in dracones. Haec
enim animalia solent hincire contra
deserta et in ruinis edificiorum. Quod
si dixerit ydumea et apostolus ydu-
mee. Distructi sumus sed reuerteret
edificabimus terram nostram melius
quia iudei reuersi reedificauit suam
hoc excluditur ad subditum imperio
domini. Quia edificabunt et ego destru-
et vocabuntur tunc impietatis et tra-
mqua arguit impietatis propter quod
dominus iratus est contra terram et iulianum
in ea habitantem. Et oculi vestri o iudei
videbunt vindictam meam in ydu-
meis qui semper sunt vobis male-
fici. Et vos dicetis magnificet dominus
et appareat magnitudo eius super
terram israel quam et habitatores eius
ab hostibus protegendo et in bonis
multiplicando. **¶** Filius. Hoc con-
sequenter arguit sacerdotes et
apostolus diuisim. Et primo de petro

iudeum. Quod maximum ca. ij. prima in
duas quia primo arguit sacerdotes
Quod vulgares et et vos prima ad
huc in duas quia primo sacerdotes
sacrificium excluditur tamquam matum
Quod sacrificium noue legis concluditur
tamquam deo acceptissimum. Inan est
¶ Circumstantia sciendum quod licet totum
quod dixerunt dei filius exadi iiii
filius meus primogenitus. Et ta-
men sacerdotes ad eius ministerium
deputati dicebantur dei filii et ser-
u in modo speciali et sic loquitur hic
filius honorum. primum et tenet
honorat quia habet ab eo committentem
et dominum et filius domini sui sup-
ple timebit quia non est in hebreo.
nec in libris correctis sed subintel-
ligitur. Si ergo pater ego sum et
accipitur hic si pro quia quia deus
est pater omnium per creatorum et iudeorum
specialiter per legis dationem que
non fuit data alijs populis quod est
xlviij. Non fecit taliter omnium nationum
et iudicia sua non manum festinauit
eis et adhuc sacerdotum specialium
quos ad suum elegit ministerium. Vbi
est honor meus quod dicitur non michi
desertis honorem ut deberetis.
¶ Et si dominus ego sum si per gub-
nationem vestri speciale. Vbi est timor
meus quod dicitur non aparet in nobis
¶ Et sciendum quod ubi dicitur hic et
si dominus ego sum. In hebreo. Et si
domini ego sum. In quo designatur
iudeo pluralitas personarum in vni-
tate essentie quia nomen plurale

conuincitur cu p[ro] om[n]i singulari
 Dicit d[omi]n[u]s exatui ad nos o sacerdotes
 n[on] ab illo em loco filius honorat us
 q[ui] ab iudicis In quo despectus no
 men cui t[em]p[or]e e[st] sub vno versu m[er]e
 breo ex quo patet q[ui] ab illo loco ma
 argu[er]e sacerdotes Et subditur respon
 sio d[omi]ni Offerretis sup altare meu
 polluti panem Panes em quos
 debebant p[er] manus sacerdotu[m] ins
 trui formari et decoqui et ap[er]i ad em
 tandu[m] laborem faciebant per alios
 her s[er]u[os] ut dicitur aliqui alij vero
 dicunt q[ui] dicitur hic panis polluit
 eo q[ui] erat detritus per rapina argu
 sito formatus Et dicitur nos male ex
 cusando In quo polluitur te Et subdi
 ditur responso in eo q[ui] dicitur a furto
 ostendit mensa d[omi]ni despecta e[st] p[er]
 hoc em q[ui] ab iudicis panis p[er]dito
 modo formatu[m] de honoratis cam[er]is
 ad hoc induit exemptu[m] Et si offerret
 claudu[m] n[on] a[ut] a[ut]al[m] m[er]itum super
 altare holocausto[rum] Nomen malu[m]
 e[st] quasi dicit sic quia hoc phibitu[m]
 e[st] in lege Offer illud dicit tu q[ui]
 dicit si offeres illud p[ri]ncipi t[em]p[or]e
 qui e[st] t[em]p[or]is et pulvis no[n] placet sibi
 nec exaudiret p[ro]ces tuas et ml
 to min[us] debent talia deo offerri q[ui]
 induit eos ad penitencia[m] dicens
 Et n[on] de p[er]t[em]p[er]am vultu[m] dei n[on] quis
 in nobis claudat hostia n[on] q[ui] dicit
 nullus de nobis m[er]itum asp[er]at
 fia gratis quia hostiam templi
 et illi qui amebant igne[m] m[er]itu[m]
 hebant inde magne[m] euoluetu[m]

Non e[st] hic consequenter conclu
 dit sacrificiu[m] deo g[ra]t[is] excludendo p[er]
 dicitur offendit modu[m] dicitur Non est
 in voluntas in nobis im[er]ita[m] q[ui]
 malu[m] v[er]u[m] et mung[er]e[m] de
 mau[er]a quia sacrificia d[omi]ni legis
 non erant accepta nisi exentate
 offenti q[ui] d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s i[n] p[er]p[et]u
 d[omi]n[u]s ad d[omi]n[u]m et ad munda[m] eius d[omi]n[u]m
 em p[er] d[omi]n[u]m n[on] ad d[omi]n[u]m a p[er] d[omi]n[u]m
 vniuersu[m] magne[m] e[st] nome[m] m[er]itu[m]
 gentilibus Respondit Papa dicitur
 p[ro]mo mo[do] quia licet gentiles a
 rarent ydola ut deos t[em]p[or]e dicitur
 deu[m] celi et t[er]re excellente[m] illi
 dicit Sed ab hac exp[er]tione distonda
 p[er] subditur Et in d[omi]n[u]m loco sancti
 et offerretur nomen inco[m]m[un]e m[er]itu[m]
 da Quia si gentiles i[n] d[omi]n[u]m ydo
 la colentes deo facerent oblatione[m]
 illa no[n] e[st] munda[m] tota[m] deo quia ab
 ydolatrie[m] e[st] oblatio Et ad hoc
 ponit aliam exp[er]tione[m] dicens q[ui]
 iste passus intelligit dicens m[er]itu[m]
 gentiles per orbem dispersis deo
 orantibus deuote quos d[omi]n[u]s dicitur
 hic munda[m] oblatio et p[er] eos no
 me d[omi]n[u]m p[ro]dica[m] m[er]itu[m] gentilibus
 Sed istud non videtur v[er]u[m] Non
 em e[st] v[er]u[m] q[ui] illi qui exant di
 p[er]p[et]u[m] inter gentiles ydolatrias
 p[er] malachie[m] e[st] iusticia[m] et m[er]itu[m]
 dices quia illi sacerdotes qui re
 dierunt de babilonica captivitate
 quos hic arguit ut dicitur e[st] p[er] d[omi]n[u]m
 g[ra]t[is] sequent[ur] mores gentilibus
 p[ro]pter q[ui] dicitur q[ui] ille passus
 loquitur ad iustam de sacrificio

noue legis quod e' cuncta ista quod
 e' mundissimum et deo acceptissimum et
 in omnibus et nationibus sunt alia
 xpiani h' sacrificia offerentes et
 mundiciae magnum e' nomen et loqui
 defuit per modum quibus propter ter
 roribus apphe. **¶** Et nos hic com
 pph' arguit p'teres quia illi qui
 debebant offerri oblationes mundas
 et leuitas offerrebant de peioribus in
 uentur in fra. Et no' hic arguit
 in dicitur. Et uos uoluitis illud
 s' nomen meum quatu' e' in nobis
 In eo q' dicitur sicut et sacerdo
 tes mensam contaminata e' et
 p' i' fia' h'ite oblatio. Demoni
 bus homin' cu' igne qui deuorat illud
 et cu' igne qui erat semper in altari
 holocaustorum ad cremandum adipem
 sacrificiorum qui potat fici et quibus
 mag' legibus et eod' mo' arguuntur
 de sacrificiis i' offendit et dicitur nos
 mendacit' excusando ralia sacrifi
 cia offerre. ecce delaboc. a. cu' mag' laboc
 potimus ralia sacrificia offerre
 re propter paupertatem nram et
 ex s'iffat'is illud a' boni quod
 debebat offerri admissis qua
 si ad nihil. **¶** Et multi sunt dora
 p'nis claudu' et languorid' et
 ita q' erat i' duplo peccatu' p'm
 contra p'mu' et aliud contra deu
 s' offerre lege p'hibitu' et q' ista
~~intelliguntur de popularibus~~ **¶** To
 sequitur. Non suscipiam illud ac
 ceptando et q' ista intelliguntur
 de popularibus offerentibus ostendi

per hoc q' subditur. Maledictus de
 losus qui h'it in grege suo mascula
 et ual' bonu' et apud ad sacrificandu'
 et notu' faciens de sacrificio deo of
 fendit. Immolat debile ual' lang
 uorid' uel alias meptu' ad offendu'
 quia rex magnus ego s' super om'ia
 creatura et nomen meum horribile
 et timendum. **Cap. 11**
A tunc aduers' hic q'nter
 arguit p'pha sacerdotes
 et p'lm de p'tis contra p'
 imo et tu' h'it aliquid p'nt' de
 peccatis contra deo et diuidit
 in duas partes quia p'mo arguit sa
 cerdotes. De popularibus i' n'iquid
 p'nta p'mu' ponitur monito cu'
 dicitur ecce nunc aduers' mandatu'
 hoc o' sacerdotes q' d. debetis dili
 genter attende' q' si noluerit p'mi
 am uos. To' sequitur amittam
 nos ex parte quam supra modu'
 timebant quia auari et cupi erant
 et maledictam b'ndictionibus v'is a
 que conspiciuntur b'ndict' s'z omnia
 et bladi' et h'ugmori' ita q' ad
 p'nnia. Sicut exponit. Pa' s'z
 subditur causa q'm non potuerit su
 per eos s'z ex p'te offensa v'is debi
 to mo' deo colendo et p'lm in
 sciendo. Ecce ego p'nta vobis brach
 iu' assistendo vobis victu' et
 sustentatione et dispergam super
 vlnus v'is sterus et ex celebra
 tionibus h'ugmori' no' reportabit
 honore' sed confusione' et affumet
 vos sicut s' status itaq' c'nt'

contempnibiles sicut et ipm et
 factis per experientia incedunt
 quia nisi ad nos sacerdotes et leu-
 itas mandanda sunt de cultu dei et
 doctrina ipm ut esset pacta leui x-
 tu tibi leui que sunt ad hoc adeo
 electa. Nam ij m^o pactu meo a lex
 fuit tu co vite et panis fuit em
 pmissu adeo qd ipm coniet mpare
 si legem seruet et sic fuit imple-
 tu quam diu seruant. Ut patet
 ex deusu vetis testamti. Et dedi
 ei timore stz moysi et aaron et
 pluribus ab eis descendebus quide-
 im tunc tunc lex vitatis fuit moe
 eius adoranda ipm et iniquitas
 nonne inuenta in labijs eius. Et
 sm aaron fecit vitulu conflari
 lem fuit ex timore mortis uerdictu
 e plenus exo. xxxiij quia nec ope
 nec alij leuete credidit qd inuicib
 eet aliquid minus qd patet exo
 qd tota tribus leui uixit se moysi
 ad interficiendu alios qui peccauerunt
 in ydolatriam vituli exo. xxxii. Inpa-
 re et equitate ambulauit man uis-
 te. Vnde et deuote colendo et in-
 tos aut ab iniquitate ipm do-
 tendo. Hoc em pmet ad officiu
 leuitico et potissime sacerdotu
 Quid subditur labia em sacerdotu
 at et subditur causa quia angelus
 dm creatus e. Et em officiu an-
 gelicu stz colere deo et dirigere ipm
 sicut angeli in misteriu missi

ppter salutem electo. p semper in-
 dem facie pto que melius at
 xviii. Vos aut sacerdotes et leuire
 hinc tibi recessistis deua qua te-
 merunt moyses et aaron et alij us-
 ti et scandalizastis plurimos in lege
 a fuis eis occasio delinquendi.
 scandalu em e impactu pedis ada-
 liquid qd facit incidere omne malua
 aut sacerdotu et docto facit exide
 ipm. Vnde dicit saluator. Censur
 et dicitur. Si aut censu reco du-
 catu prester ambo in fouea cadut
 ppter qd dicit gregorius in pastorali
 In pastore per abrupta gradit cons
 e ut grex ad precipitiu sequatur qd
 rina fecistis pactu leui de officio sa-
 cerdotu. ppter quod et ego dedi uos
 contempnibiles et humiles. *rabiatos*
 et accepistis faciem in lege iustificates om-
 niu pnuine. Sacerdotes em uidi-
 cabant ipm more pa reditu de
 babilone. ¶ Nunquid postquam
 reprehendit sacerdotes et leuitas de
 malo regimine ipm. Hic conter ar-
 guit cetos de contemptu ipm et
 pmo in gradali tu dicit. Nunquid
 non omnis pater ut qd sic. Vm
 ueritue aliqui. Vel abraham stdm
 alios et e om ipm. Nunq non
 deus omis uocant uos qd sic qd
 omes at hinc uocant adeo in-
 mediate. Quae ergo desinat unq
 quisq uem stem suu ppter pau-
 peritate sua qd. no hemg causa
 violans pactu pmi nostrae.

legem datam patribus nris que p-
 ripta p'vniū dilige. Quā spenali
 arguit arguit contemptū uxoris que
 debet ee una cōs cū viro cū dicitur
 transgressus ē iudas q' et statim
 gressu specificatur cū subditur quia
 contumax iudas sanctificator dñi
 s' latam quam dilexit dñs s' et ha-
 buit s' iudas. illi de regno iude
 filiam dei aliam. Venientes em de
 babilone contempserunt uxores suas
 iudeas que ex frequen partu et labo-
 ritate erant demeritate et duxerunt
 mulieres alienigenas ut pat' p'mo es-
 dre nono et ipas tenebant mdo-
 mibus suis sicut ancillas ancilla
 vobis docent p'vniū suos mores q'vniū
 et sic alienigenas docebant filios
 audeis genitos idolatrie q' e-
 pessima. No sequitur d' disperdat
 dñs vniū qui fecit hoc ingratū
 et dispellit a magnū p'vniū
 et offendentem mung' a detestari
 sacerdotali quia in illa tribu in ve-
 ri sunt viri qui anteceperat uxores
 alienigenas p'mo esdre q' cao.
 Et in hoc vniū fecistis opele-
 vatis lacrimis q' recedentes copia-
 re hoc peccatū absq' emissione
 alienigenas q' h' erat falsi-
 ita subditur ita ut non respiciat
 it' Et dixistis quid obcausam no
 dimittitur astud delictū per solū
 sacrificiū Adqd' respondetur tū d' r
 Quia dñs testificatus ē inter te et
 uxorem de mutua colitacōe et
 dilectōe. Dicens per adam q'phite

q' n' q' vbi abidem fuit declarata
 Quam obrem relinquet homo p'vniū
 suū et mrem suam et adh'ebit
 uxori sue et erunt duo in carne
 una quā tu desperxisti tenendo ea
 ut ancillam. Et hoc p'vniū tua r'
 sona non ancilla et uxore fedietur
 per consensū animoū qui facit
 matrimoniu. Nonne amicus fecit q'
 d' sic quia vniū deus fecit adam
 et enam et respiciū suū eius ē
 Ad hoc deus em fecit mulierem de
 costa viri ut sicut sunt vniū cō-
 ata sunt vniū spūs et vniū aūp
 dilectōis caritatis. Et quid vniū quic
 impietate dei q' d' ad hoc ē vniū
 seu coniunctio matrimonij ut inde
 p'vniū semen ad cultū dei q' d'io
 sequitur. Custodite ergo spm vniū
 et bonam voluntate ad uxore cū o-
 dio habetis dimittite dando ei libel-
 lū repudiij ut sic possit aliam
 et non sicut ancilla atē violenter
 expelletur. Hoc em ē mung' malū
 quā affligit uxore sine tā ut an-
 tilla libellus em repudiij non sicut
 tante suū ut perse hatus sed ad
 maius malū evitandū ut diffise
 declarati dentro xviii. Opelet
 aut' iniquitas uestrum et vniū
 uestrum vniū sic em sonat tra
 hebrata que non p'vniū referri ad
 feminam sed ad masculū tamū
 s' d' m' modū loquedi hebrata et
 ē sensus opelet ut a' p'vniū dei am
 dictam sic apparebit iniquitas

Viri despiciatis uxore mo pre-
dicto sicut apparet aliud quod po-
super vestimentu eius **Capitulum**

Laborae festis Hic inci-
pit capitulum in hebreo u
incipit aduersus q dem-
natio et diuiditur in duas partes
quia pmo oratio huius demniationis
ponitur Quia demnatio subdi-
uente Circa pmo sciendum q
pplius iudeorum saltim q magna pte
uidens alias gentes in hoc mundo
psserdi ut caldeos persas et
medos qui erant Volante et se
frequenter de pmi et captiuu dice-
bat q deus diligebat malos et de
fuitoribus suis no curabat Vel
q de illis in fediibus puidemano
helant ex quo fuitentes sibi pi-
neglegebat et sic deo mponeret
malicia malos diligendo ueligno-
rancia merita et demnita homi no
videndo et utruq e erronea et
deo adiosim qo subditur laborae
festis Inm m fmonibus vnde
blasphematois et loquitur spynia
de deo quasi de homie afflicto de
malo puidit meo q dicitur exonee
adms qui sunt malu n et ex di-
tis parat sententia Qui tte tte
vbi e deus iudij r diuidiam
inter bonos et malos **Capitulum**
conter demniatione q aduenus in
quo fit bonos et malos distretio
quia m pmo aduati q factioe
iudicium distretiois Vocandi a

Capitulum

liquos ad gram cetis dimissis iusto
dei iudicio licet nobis occulto sed in
scto aduati fiet iudicium distretiois
malos puniendo et bonos pmando
Sic ergo pcedit quia pmo vterq
aduatus demnietur et qo predictus
error euantur q In ualuerit q
ma mduas quia pmo pmi dicta de
mniato qo ppli monito i ego p
adhuc mduas quia pmo mniat
vterq aduatus qo vtriusq effec-
tus ubi qpe em **Capitulum** Circa pmo
demnietur pmi aduatus q ai
dicatur m psona q ecce ego mit-
tam angelu meu a nathaz baptis-
tam qui magis dixit vitam iuge-
licam mtris qua hiam q em her-
scriptura dicatur de po ad lictam ps
mt xi vbi dicit saluator de nohe
Hic e de quo scriptu e ecce ego mi-
toit et parabit vnam quia pre-
dicato et baptisimus aohis fuit que-
dam pparatois ad predicator et
baptisim xpi **Capitulum** Et statim veniet
adomplu suu quia xpus a oblatu
fuit et ubi predicauit et multam
varula fecit Inator que uos queitis
a xpus nuga adneru sime desidera-
bant patres antiqui et angelus
testameti quia xpus fuit mtrus
nouu testamti ut p dixat qem q
xxxi qo demnietur aduenus qo
29 tu dicit ecce venit a veniet
diuidualiter ad iudicium et quis
pote rugitate diem aduenus eius
quasi dicit nullus vnde dicit mt
xxviii De die illa et hora ni

sit atq. Et quis stabit a potit stac
 ad iudicandū cū Quia sicut p̄mus
 aductus fuit in hūilitate et man-
 suerudine atq. p̄dne cū in p̄tate
 et tūre ¶ Ipe em h̄ic cōter
 ponitur effectus vtriusq. aductus
~~aliquo ad fidem~~ tū in quodam
 generali et p̄mo p̄m 2. no p̄i
 et atredam Effectus aut p̄m
 fuit vocatio aliquorū ad fidem
 quos m̄p̄m̄tia cū p̄bavit q̄
 aut in fōnate p̄tūlarocē in
 iudea h̄ic p̄tēt in artibus ap̄toꝝ
 m̄plūbus locis et p̄q̄a p̄c̄ m̄tā-
 rānos in omnibus p̄tūlarocē
 et hoc ē q̄ dicitur Ipe em quasi
 agnis constans ad p̄bationē cler-
 tōꝝ et q̄i heretici fullem̄ qua v-
 tuntur fillōnes ad purificandū
 vestes et faciendū m̄ndas Et
 purgabit filios leui et ap̄toꝝ
 quorū aliqui s̄m̄t de tribu leui et
 om̄s s̄m̄t nove legis c̄p̄i ad per-
 fectam m̄ndiciā deducendo Et
 erunt d̄no offentes sacrificia a-
 cutāstiam p̄nāia legis sacri-
 ficia figuratam sicut p̄fecta
 p̄lura p̄fecta et placebit d̄no
 atq. quia illud sacrificiū nō d̄st
 deo acceptissimū sicut dicit sc̄n-
 ti et om̄i antiquū Unde mea-
 none missē dicitur Sicut accep-
 ta h̄ic dignatus es m̄m̄ia p̄u-
 tū iusti abel et sacrificiū patri-
 arche m̄ abrahā et q̄ obavit
 ē sacerdos tuus messedec mel-
 chisedech Sciendū tamē q̄ n̄

tud sicut non designat equalita-
 tem sed correspondentiā vel figu-
 rata ad figurā Sicut em res figu-
 rata ad figuram excellit figuram
 sic sacrificiū nove legis q̄ cūctū-
 tia ad om̄ia vetis legis sacrificia
 ¶ Et atredam h̄ic ponitur effec-
 tus aductus a cū dicitur Et atre-
 dam aductus in iudicio quia x̄pus
 veniet ad iudiciū in fōma h̄ic
 tamē glōiosa et extēstis uelox
 quia illud iudiciū breui t̄p̄e cōpe-
 ditur maleficiis et adultis atq. a-
 quibusq. p̄tūlarocē quia v̄-
 tute p̄ nota s̄m̄t omnibus cō-
 p̄tata et sententiā iudic̄ iusta
 Ista tamē p̄tata p̄cialit̄ exp̄-
 m̄it̄ que crudelitate m̄p̄tū s̄c̄
 et m̄t̄ xxv Vbi processus illius
 iudic̄i ponitur a saluatore ¶ Ego
 em h̄ic cōter p̄ extremū iudic̄i
 ponitur mōm̄to p̄li que tū
 nō habuit locū sed ante dicit̄ ip̄s
 ego em d̄ns ad quē spectat am̄-
 gnale iudiciū et nō mutor m̄m̄-
 ip̄o licet sit mutacō in effectib̄
 meis s̄d in v̄tute m̄tōꝝ et
 demitōꝝ hom̄i et res filii aarō
 non estis consumpti licet hoc de-
 meruissent v̄tā mala. Et salua
 aliquos ex m̄a m̄s̄icōrdiā Vbi
 em p̄tūlarocē v̄tōꝝ acceptissis quia
 cito p̄ d̄cōnē legis m̄ m̄n̄te
 s̄mai p̄tūlarocē m̄d̄cōrdiā om̄i-
 c̄o xxv Peccatū ad me p̄ am̄
 p̄m̄tētia et reuertat aductus p̄

clemencia et dixit vobis male
 excusando in quo reuoluit qd
 non declinamus adeo magis contra-
 riuo pronuntiat in subditis. Si af-
 fugerit homo deum quia uos confis-
 tis. In hebreo hi. Et uolentabit
 homo deum quia uos uolentatis
 me. Loquitur enim scriptura de deo sic
 de homine magis bona per uolentia
 rapuit. Decime dei sunt qd suste-
 tate ministrorum suorum que retine-
 bant in iusto iudicis laus. No
 subditur. Apud erimib qui debebant
 leuitis. In primis que debebant
 sacerdotibus et ad hanc sententia
 reducit. Translatio mea. Homo enim
 dicto modo uolentatus. Item quod
 loquendi dicitur usque ad cor confix-
 us et impunita uos maledicti
 estis. In pena enim dicti perati deo
 in mitebat. Stultitiam et non asseru-
 No subditur. In fere omnes decima
 in horreo sicut leuitate et pbate me
 et effectum bonitatis mee. In de de-
 cime fecit qd debetis. No subditur
 si non apparuit uobis cathana-
 tas reli. Dando uobis pluuia
 et rores ad fecundationem terra quom-
 entes et effundens uobis benedictio-
 nem et honorem et pacem multiplicationem
 et mercedem pro uobis deuorante
 et faciam qd uenit uobis lonis-
 te et humilis non deuorabit
 seu peiorabit. In nascenna et
 beatus uos dicent omnes gentes

que sunt inuiti uobis ex bonorum
 uobis multiplicatione. Ita tunc pro
 missio est subcondicio. s. si fecerit
 bene qd quia non fecerit. promissio non
 fuit impleta. **¶** Inualuit hic
 error supra positus remouet et di-
 uiditur in duas partes quia primo dic-
 tus error reperit ut aliqui addunt
 et secundo euariat. **¶** Tunc locuti. Circa
 primum dicitur in perso. In ualuit
 super me uerba uera et contra me
 sunt multiplicata et que sunt subdi-
 tibus est qui seruit deo quia ad
 hoc non sequitur aliqua eius retribu-
 tio quia sicut dictum est super me
 gabant deum hanc prudentiam de actibus
 humanis uel iusticia et ad uicium se-
 quitur defectus boni retributionis qd
 subditur in persona talium. Et quod
 emolumentum quia custodimus precepta
 eius qd amittit. Et quia ambulamus
 tristes et uenimus afflicti. In in hebreo
 hanc. Et quia ambulamus degnitati.
¶ Et non aliter concludabatur. ergo
 uicium et impunita contra uos dicitur
 arrogantes et eleuatos in pompa
 et potestate quia bene est eis impunita
 et nec expecta alia si quidem edifi-
 cati sunt in domibus et possessi-
 onibus et temptant deum. In
 putando et contempnendo et
 salui facti sunt. Et quod concludit
 qd non habet de malis eorum noticia
 uel si habet qd de talibus non fecit ius-
 ticiam. **¶** Tunc locuti. Hic contra-
 dictus error tollitur et primo sumit-
 reas magis diffuse tunc in. Circa

p̄m̄i dicitur Tunc locuti sunt time-
 tes deū quia confiteantur d̄nam pro-
 uidentia et eius iusticia ad om̄ia se
 extendē. Quis quiss̄ tū p̄mo suo
 de p̄m̄i acce bonorū et punitōe malorū
 in seculo futū. Nō subdit et atten-
 dit d̄ns it̄. Hic accipitur et pro
 idē sic em̄ loquebant̄ ad iudicem
 Attendit d̄ns s̄ bona et mala et
 sunt imp̄m̄i circa quā scriptus ē
 liber a. asta sunt in d̄na sua in
 delectat̄ et erit in ait d̄ns qui
 non p̄t mentari. Indie qua ego fa-
 cio a. indie iudicij. Anpeculu r̄
 p̄m̄i amabile et familiare et
 partem eis ap̄m̄i em̄ sicut par-
 tit filio suo qui castigat eū ne
 maneat manus m̄d̄. Et cōtri-
 m̄. s̄ ad me uos qui estis imp̄m̄i
 eū et addidit̄ quid sit m̄tor
 iustū et imp̄m̄i quā licet iustū
 imp̄m̄i castigetur tamē per hoc
 consuatur. In bonis gr̄e et p̄ca
 ad bona gl̄ie redire.

Ate hic predictū
 error remouetur magis
 explicite cōp̄m̄atōe bo-
 norū et punitōe malorū et
 p̄mo ponitur malorū punitōe et
 bonorū retributōe et orietur
 Circa p̄m̄i dicit̄ ecce om̄ dies ve-
 niet̄ s̄ iudicij sicut̄ q̄ ignis
 ramimus quā illum diem p̄t̄
 det̄ ignis conflagratōis ad pur-
 gationē elem̄torū et eam sequi
 ignis achēne ad punitōe re-

borū et subdit̄. Et erit om̄is
 sup̄bi peccatores contra deū et
 om̄es facientes imp̄m̄i p̄tata
 contra p̄m̄i stipula in candio
 achēne deputata que nō relinquet
 eis radicem quā p̄ finale s̄m̄i
 non est t̄p̄s neq̄ locus reitendi
 ad gratiā. **E**t orietur hic con-
 sequenter ponitur bonorū retributōe
 tū d̄i et orietur vobis timētibz no-
 mē meū timēte filiali qui h̄t amice
 amicitiam sol iusticie et x̄p̄s qui
 tūc apparebit electis retributor sal-
 uator iustis et sanctorū imp̄m̄i
 eius orietur quā per op̄m̄i gl̄ie
 et corp̄s consequatur. Exordium
 ad consideratōe pone reborū qui
 euadent et salient sicut om̄ibus de
 armeto quā talis iustū et eis ex-
 ultatōis occasio tū p̄ter eius eua-
 sione tū p̄ter d̄m̄e iustie nuptiarū
 Am̄ q̄ dicit̄ p̄s p̄s l̄on letabit̄ iustū
 tū andeū vindictam aet̄ et calcabit̄
 imp̄m̄i tū sunt eius a. afflicti pe-
 na ignis achēnalis quā corpora
 imp̄m̄i non numerabunt̄ sed p̄
 uiuent et semper euadent. Indie
 qua ego facio a. indie iudicij. **M**e-
 mento te hic quōt̄ ponit̄ quālib̄
 monitōe et magis iudeat̄ quōm plu-
 res comitent̄. In iudicij tū d̄i me-
 m̄torē legis moys̄ filii mei. Quia
 fit m̄cio de aduentu x̄p̄i. **Q**uā dicit̄
 saluator ip̄s. **S**i crederetis moysi
 crederetis forsitan et michi quā man-
 dauit̄ in ordi. **E**xo xx. Precepta s̄ de
 calogi que seruanda sunt imp̄e noui

testamenti et iudicia a illa q̄ conti-
 nent iustitiam adveniendi ad prop-
 riam que similiter fuerunt in noua
 lege licet non eod̄ mō q̄nt ad omnia
 quia p̄cepta iudicialia q̄ fuerunt in no-
 ua lege obligant ut de nouo instituta
 Decretis non firmiter quia
 illa sunt totaliter exclusa in noua lege
 n̄ q̄ n̄ p̄nt obſeruari. Et q̄ exam-
 resp̄t̄ noui testam̄ti figur̄ et n̄ testa-
 unt aduenire oritate. **Ete ego mitto**
vobis heliam p̄ph̄am qui ad hoc reser-
 uatur in iura n̄ enoch ut p̄dicent con-
 perfidiam antixpi. **Et** subdit anteq̄
 veniet dies d̄ni quia illa die p̄ce-
 det persecutio antixpi. **Et** comitetur
 cor pat̄ri ad filios reducendo illos q̄
 t̄nt increduli erunt ad fidem xpi in
 quom crediderūt. patres antiqui et sic
 illi patres diligant filios et comiso
 in caritate. **Ne forte veniam** An-
 hebreos non e forte quia aduentus dei
 ad iudicium certus e. **Potest etia** dici
 p̄d̄m translatōz meam q̄ n̄o p̄mittit
 hic forte p̄pter incertitudinē aduentus
 sed p̄pter incertitudinē h̄is denari. **In**
gyp̄tis dixit ap̄th̄act̄ p̄mo Non e
 v̄m̄ n̄q̄te t̄p̄a uel m̄m̄ta. **et** percu-
 sionem t̄ram. **et** h̄m̄nes m̄tra ḡn̄al̄e
 anathemate. **et** inſemp̄n̄a ſeparatōe
 ab ea licet aliqui. **f. d̄ni** ad h̄m̄nt̄ in
 ſemp̄n̄a fructōe. **Quam** nobis con-
 cedat qui c̄ p̄re et ſp̄u ſancto conūit
 et regnat in ſecula ſeculor̄.

**Exph̄t malachias p̄ph̄a cum ceteris
 p̄phetis**

**Incipit prologus magistri nicolai
 de h̄ra de ordine frat̄u minoru ſac̄e
 theologie doctore ſuper libros non ca-
 nonicos quos exponendo proſequitur
 ſed̄m ordinem t̄p̄is quo ſcripti ſunt
 et p̄mo incipit prologus ſuper th̄-
 biam**

[Faint, mostly illegible text in a Gothic script, likely the beginning of the prologue mentioned in the red heading above.]